

TEXNOLOGIYA FANINI STEAM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA O'QITISH USULLARI

*NamDPI, Magistr R.Xomidova
Dots. Sh.S.Xudayqulov.*

Annotatsiya: Ushbu maqolada STEAM (fan, texnologiya, muhandislik, san'at va matematika) texnologiyalarini umumta'lim maktablari texnologiya fani mashg'ulotlarida joriy etishning samarali usullari ko'rib chiqiladi. Unda STEAMni maktabdagi fanlar integratsiyalashning afzalliklari muhokama qilinadi, texnologiyani amalga oshirish strategiyalari taklif etiladi, shuningdek muvaffaqiyatli amalga oshirish natijalari taqdim etiladi va texnologiya fani mashg'ulotlarida STEAM texnologiyasini joriy etish bo'yicha ma'lumotlar beriladi.

Kalit so'zlar: STEAM texnologiyasi, texnologiya fani, amaliy ta'lim, interfaol ta'lim, STEM ta'limi, fanlar integratsiyasi, ijodkorlik, muammolarni hal qilish, tanqidiy fikrlash.

Аннотация: В этой статье рассматриваются эффективные способы внедрения технологий STEAM (наука, технология, инженерия, искусство и математика) на уроках технологий в средней школе. В нем обсуждаются преимущества интеграции STEAM технологий с школьными предметами, предлагаются стратегии внедрения технологий, представлены результаты успешного внедрения, а также предоставляется информация о внедрении технологии STEAM на уроках технологических наук.

Ключевые слова: технология STEAM, предмет технологии, практическое образование, интерактивное обучение, STEM-образование, интеграция предметов, креативность, решение проблем, критическое мышление.

Abstract: This article explores effective ways to integrate STEAM (science, technology, engineering, arts, and mathematics) technologies into high school technology classes. It discusses the benefits of integrating STEAM technology into school subjects, suggests strategies for technology integration, presents results of successful implementation, and provides information on integrating STEAM technology into technology classrooms.

Key words: STEAM technology, technology subject, practical education, interactive learning, STEM education, subject integration, creativity, problem solving, critical thinking.

Respublikamizda oliy ta'lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan 2019 yil 8 oktabrdagi PF-5847-son O'zbekiston Respublikasi Prezidentining farmoni qabul qilindi. Shu bilan birga, O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida-kadrlar tayyorlashda xalqaro tajribalardan kelib chiqib, oliy ta'limning ilg'or standartlarini joriy etish, jumladan o'quv dasturlarida nazariy bilim olishga yo'naltirilgan ta'limdan amaliy ko'nikmalarni shakllantirishga yo'naltirilgan ta'lim tizimiga o'tish, oliy ta'lim mazmunini sifat jihatidan yangi bosqichga ko'tarish, ijtimoiy soha va iqtisodiyot tarmoqlarining barqaror rivojlanishiga munosib hissa qo'shadigan, mehnat bozorida o'z o'rnini

topa oladigan yuqori malakali kadrlar tayyorlash tizimini yo‘lga qo‘yish, oliy ta‘lim tizimiga innovatsiyalarni, ilg‘or pedagogik va axborot-kommunikasiya texnologiyalarini joriy etish kabi ustuvor vazifalar belgilangan.

Umumta‘lim maktablarida o‘quvchilar texnologiya fani mashg‘ulotlarida amaliy ish yani biror buyum tayyorash uchun tasviriy faoliyat usullarini shakllantirish bo‘yicha ta‘lim faoliyatini samarali amalga oshirish uchun eng yangi innovatsion texnologiyalarni qo‘llash mumkin, bu esa o‘quv jarayonini tashkil qilishda turli xil fanlar bilan integratsiyalash hamda boshqa fanlardan olgan bilimlarini esga olishini ta‘minlaydi. Shunday texnologiyalardan biri bu STEAM-texnologiyasidir. Birinchi marta AQSHda bolalarni yuqori texnologik muhitda hayotga tayyorlashga qaratilgan mezo(tashqi) predmetli muhitda bolalar faoliyatini tashkil qilish uchun STEAM - texnologiyasidan foydalaniladi.

Hozirgi vaqtda AQSH, Angliya, Germaniya maktablarining o‘quv dasturiga STEAM-texnologiyasi kiritilgan bo‘lib, u bolalarni yoshligidan yuqori texnologik jihatdan tayyorlaydi. “STEAM” – so‘zi so‘zlarning birinchi harflarini dekodlashni (matnli kodlash) o‘z ichiga oladi: - “science” - fan; - “technology” - texnologiya; - “engineering” - muhandislik; - “art” - san‘at; - “math” – matematika yoki tabiiy fanlar, texnologiya, muhandislik san‘ati, ijod, matematika. Oddiy so‘z bilan aytganda, zamonaviy dunyoda eng ko‘p talab etilayotgan fanlardir. Hech kimga sir emaski, ko‘plab fan tarmoqlarida katta yutuqlarga erishish uchun o‘zlashtiriladigan turli sohalaridagi bilimlarning integratsiyasi talab etiladi. Aynan shunday muammolarni hal qilishda STEAM texnologiyasi yordam beradi. Bu metodika ta‘limni aralash turda olib borish va egallangan nazariy bilimlarni kundalik hayotda qo‘llay olish ko‘nikmalarini shakllantirishga imkon beradi.

STEAM ta'limining afzalliklari.

1. Ta'lim berishning o‘quv fanlari bo‘yicha emas, balki "Mavzular"bo‘yicha integratsiyalab oladi.
2. Ilmiy texnik bilimlarni real hayotda qo‘llash.
3. Tanqidiy tafakkur ko‘nikmalarini rivojlantirish va muammolarni yechish.
4. O‘z kuchiga ishonch hisini uyg‘otish.
5. Faol kommunikatsiya va jamoada ishlash.
6. Texnika fanlariga bo‘lgan qiziqishni ortishi.
7. Loyihalarga kreativ va innovatsion yondoshuv.
8. Ta'lim va kariera orasidagi ko‘prik.
9. O‘quvchilarning texnologik innovatsion hayotga tayyorlash.

Texnologiya fani mashg‘ulotlarida STEAM texnologiyalari qo‘llash orqali o‘quvchilarni Tabiiy fanlar (fizika, biologiya, kimyo va geografiya), matematika, tasviriy sa‘nat, chizmachilik fanlarini xam chuqurroq o‘zlashtirishlariga undaydi.

Shunday ekan umumta‘lim maktab o‘quvchilari Texnologiya fani mashg‘ulotlarida tayyorlaydigan buyumlarini talab darajasida va sifatli hamda iqtisodiy jixatdan qulay, tejamkor bo‘lishini ta‘minlaydi. Bundan tashqari o‘quvchilarda kreativlik, amaliy ishlay olish, fanlarga bo‘lgan qiziqishi, yahshi

karriera, izlanish, muloqot, yahshigina maosh olish uchun xam asos bo'lib xizmat qiladi.

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, STEAM-yondoshuvini texnologiya fanida qo'llash orqli o'quvchilarda tabiiy fanlar, muhandislik, san'at va matematika fanlaridan qanday foydalanish kerak ekanligi haqida ko'nikma hosil bo'ladi va shu fanlarga bo'lgan qiziqishi ortadi. Bularni amaliyotda qo'llash orqali olgan bilimlari mustahkamlanadi va bajariladigan ishlarini rejalashni, qisqa vaqtda sifatli va samarali buyumlarni tayyorlashni o'rganadilar. Bundan tashqari maktablarda fanlar integratsiyasini yanada takomillashishiga xizmat qiladi.

FODALANILGAN ADABIYOTLAR

1. B.Qurbonov va G. Kurbanovaning "Texnologiy va dizayn" qo'llanmaasi. Toshkent "Innovatsiya Ziya" 2020 138 bet
2. Sh.Sharipov va boshqalar. Texnologiya. 7-sinf uchun darslik. 2022 yil Toshkent.
3. Райхона Хамидова Шавкатбек Худойкулов Гулшода Абдуллажонова. "Эффективные методы использования технологии "STEAM" в дошкольных образовательных организациях." Pedagogical Cluster-Journal Of Pedagogical Developments. 2023y.
4. Sh.Xudayqulov. Sh.Masalbekova. Texnologik ta'lim yo'nalishi talabalariga "Materialshunoslik va konstruksion materiallar" fanini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanish. ISSN (E): 2181-4570 ResearchBib Impact Factor: 6,4 / 2023 SJIF (2023)-3,778 Volume-1, issue-10
5. Ш Худайкулов, А.Долимова. Обучение Студентов Зготовлению Картин Графическим Способом Изонитовых Нитей. International Journal of Formal Education 2 (5), 295-300